

Oman äidinkielen opetusryhmien muodostamisperusteet lukuvuodesta 2024-2025 alkaen
Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta 21.11.2023 § 52
827/12.01.02/2023

Valmistelija	Suunnittelija Kaisa Ojanen, etunimi.sukunimi@kirkkonummi.fi
Päätösehdotus	<p>Sivistysjohtaja Ikonen Eeva-Kaisa</p> <p>Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää, että lukuvuodesta 2024-2025 alkaen</p> <p>1 vieraskielisten oppilaiden oman äidinkielen opetusta tai vieraan kielen ylläpito-opetusta järjestetään, mikäli tietyn kielen opetukseen ilmoittautuu vähintään kuusi perusopetuksen tai valmistavan opetuksen oppilasta. Saamen kielen ja romanikielen opetusta järjestetään, mikäli opetukseen ilmoittautuu vähintään kaksi oppilasta tai opiskelijaa esi- tai perusopetuksesta tai lukiokoulutuksesta.</p> <p>2 esiopetuksen oppilaille järjestetään oman äidinkielen opetusta tai vieraan kielen ylläpito-opetusta muiden kuin saamen kielen ja romanikielen osalta ainoastaan omissa ryhmissään ja mikäli tietyn kielen opetukseen ilmoittautuu vähintään kuusi esiopetuksen oppilasta.</p> <p>3 lukiokoulutuksen opiskelijoille ei järjestetä oman äidinkielen opetusta tai vieraan kielen ylläpito-opetusta muiden kuin saamen kielen tai romanikielen osalta.</p>
Käsittely	
Päätös	Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta päätti päätösehdotuksen mukaisesti. Lisäksi Suomenkielinen kasvatus- ja koulutuslautakunta evästi, että myös ensimmäisen luokan oppilaat voivat osallistua esiopetuksen ryhmiin.
Tiedoksi	
Selostus	<p>Oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta, ja sen tarkoituksena on saada oppilas kiinnostumaan omasta äidinkielestään, käyttämään ja kehittämään äidinkielen taitojaan sekä arvostamaan omaa taustaansa ja kulttuuriaan. Oman äidinkielen hyvä hallinta luo edellytyksiä myös suomen kielen oppimiselle ja suomen kielellä tapahtuvalle muulle oppimiselle. Oman äidinkielen opetuksen järjestäminen on kunnalle vapaaehtoista, ja opetuksen järjestäjä päättää sen opetusjärjestelyistä ja ryhmien muodostamisesta.</p> <p>Kirkkonummella oman äidinkielen opetusta järjestetään lukuvuonna 2023–2024 14 eri kielessä. Opetukseen osallistuu 233 oppilasta.</p> <p>Vieraskielisten oppilaiden/opiskelijoiden oman äidinkielen tai heidän perheensä käyttämän muun kielen opetukseen ja ulkomailta muuttaneiden suomen- ja ruotsinkielisten oppilaiden/opiskelijoiden ulkomailta hankkiman kielitaidon ylläpitämiseen voidaan myöntää valtionavustusta enintään</p>

kahdesta tunnista viikossa jokaista neljän oppilaan/opiskelijan laskennallista ryhmää kohti. Laskennallisten ryhmien määrää laskettaessa otetaan huomioon ne oppilaat/opiskelijat, jotka ovat osallistuneet opetukseen lukukauden alussa. Opetusta ei voida antaa siinä kielessä, joka on koulun tai opetusryhmän opetuskieli. Jos opetuksen järjestäjällä on saamen kieltä tai romanikieltä opiskelevia oppilaita/opiskelijoita vähemmän kuin neljä, voi ryhmän koko olla myös vähintään kaksi oppilasta/opiskelijaa. Samassa opetusryhmässä voi olla oppilaita/opiskelijoita eri vuosiluokilta ja eri kouluista sekä myös esiopetusta perusopetuksessa saavia oppilaita. Perusopetukseen valmistava opetus ei sisälly tähän avustukseen. Valtionavustusta haetaan takautuvasti kalenterivuositain toteutuneiden opetustuntien mukaan. Vuonna 2022 Kirkkonummen kunta sai 56 287 euroa valtionavustusta oman äidinkielen opetuksen järjestämiseen. Valtionavustus kattaa noin 70 % opetuksen järjestämisen kustannuksista.

Tietyn kielen opetuksen järjestämiseksi vaadittava ilmoittautujamäärä

Kirkkonummella huoltajat ilmoittavat lapsensa oman äidinkielen opetukseen alkuvuoden aikana. Koulutulokkaat ilmoitetaan kouluun ilmoittautumisen yhteydessä. Lukuvuodesta 2022–2023 lähtien ilmoittautuminen on ollut voimassa perusopetuksen loppuun saakka. Opetusryhmät muodostetaan joka vuosi ilmoittautumisten perusteella, joten opetusaika ja -paikka voivat vaihdella vuosittain. Samassa opetusryhmässä voi olla monen koulun oppilaita usealta vuosiluokalta sekä esiopetuksen oppilaita ja lukiokoulutuksen opiskelijoita. Huoltaja vastaa matkoista ja mahdollisista matkakustannuksista.

Suomenkielinen varhaiskasvatus- ja opetuslautakunta päätti kokouksessaan 16.6.2010 § 53, että vieraskielisten oppilaiden ja opiskelijoiden oman äidinkielen opetusta tai vieraan kielen ylläpito-opetusta järjestetään, mikäli tietyn kielen opetukseen osallistuu vähintään viisi oppilasta, ja että saamen kieltä ja romanikieltä järjestetään, jos opetukseen ilmoittautuu vähintään kaksi oppilasta. Perusteluna oli, että koska opetusaika ja -paikka ei aina sovi kaikille ilmoittautuneille, voi opetusryhmä jäädä pienemmäksi kuin mitä valtionavustuksen saaminen edellyttää.

Opetukseen osallistuminen on vapaaehtoista, mutta opetuksen alettua oppilaan edellytetään osallistuvan siihen säännöllisesti. Osallistumisen keskeyttämisiä tulee kuitenkin vuosittain useita. Osallistujamäärä saattaa näin ollen jäädä valtionavustuksen saamiseksi edellytettyä neljän oppilaan osallistujamäärää pienemmäksi ryhmän perustamiseksi vaaditulla viiden oppilaan minimimäärällä. Siksi opetusryhmän muodostamiseksi vaadittavaa ilmoittautujamäärää esitetään nostettavaksi kuuteen oppilaaseen. Opetuksen järjestämiseksi vaadittava osallistujamäärä on useissa kunnissa enemmän kuin viisi oppilasta.

Ryhmiiin on osallistunut myös valmistavan opetuksen oppilaita, ja heidät esitetään sisällytettäväksi ryhmän muodostamiseksi edellytettävään kuuden oppilaan minimimäärään. Valmistavan opetuksen oppilaat eivät sisälly oman äidinkielen opetuksen järjestämiseksi myönnettävän valtionavustuksen piiriin, mutta kunta saa heistä valtionosuutta. Oman äidinkielen opetus lasketaan osaksi valmistavan opetuksen tuntimäärää, mikäli se on osa oppilaan omaa opinto-ohjelmaa.

Esiopetuksen oppilaiden ja lukiokoulutuksen opiskelijoiden osallistuminen

Oman äidinkielen opetus on perusopetusta täydentävää opetusta ja sen tavoitteet, sisällöt ja arviointi on määritelty perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden liitteessä 3. Kirkkonummella esiopetuksen oppilaat ja lukiokoulutuksen opiskelijat ovat voineet osallistua oman äidinkielen opetukseen samoissa ryhmissä perusopetuksen oppilaiden kanssa. Lukuvuoden 2023–2024 oman äidinkielen opetukseen ilmoittautui yhteensä 16 esiopetuksen oppilasta. Lukion opiskelijoita ei ilmoittautunut yhtään. Aikaisempina vuosina lukiokoulutuksen opiskelijoita on osallistunut hyvin vähän tai ei ollenkaan.

Opetusryhmät koostuvat pääasiassa perusopetuksen oppilaista ja niissä voi olla oppilaita useilta eri vuosiluokilta, mikä luo haasteita esiopetuksen oppilaiden osallistumiselle sekä opettajien että oppilaiden näkökulmasta. Lisäksi esiopetuksen oppilaiden opetuksessa tulee noudattaa esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Tämän vuoksi esiopetuksen oppilaiden osallistuminen esitetään rajattavaksi niin, että heille järjestetään oman äidinkielen opetusta ainoastaan omissa ryhmissään. Esitettävä kuuden oppilaan minimiosallistujamäärä koskisi myös esiopetuksen oppilaiden ryhmiä.

Myös lukiokoulutuksen opiskelijoiden osallistuminen samoissa ryhmissä perusopetuksen oppilaiden kanssa on haastavaa johtuen opetusryhmien oppilaiden laajasta ikäjakaumasta ja samassa ryhmässä kahta erilaista opetussuunnitelmaa noudatettavan opetuksen järjestämisen haasteista. Edellä mainituista syistä johtuen esitetään, että lukiokoulutuksen opiskelijoille ei järjestetä oman äidinkielen tai vieraan kielen ylläpito-opetusta Kirkkonummella. Lukiolaisten on mahdollista hakeutua Espoon lukioiden yhteisille oman äidinkielen opetuksen kursseille, jossa opetusta järjestetään lukiolaisille myös etäopetuksena.

Saamen kielen opetus

Kirkkonummi osallistuu Utsjoen kunnan johtamaan, Saamelaiskäräjien koordinoimaan ja opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamaan saamen kielten etäyhteyksiä hyödyntävään pilottihankkeeseen. Hankkeessa opetus on perusopetusta ja lukiokoulutusta täydentävää saamen opetusta ja siihen voivat osallistua myös esiopetuksen oppilaat. Opetus- ja kulttuuriministeriö on sitoutunut rahoittamaan hanketta vuoteen 2026 saakka. Opetuksen kustannuksiin voivat hakea valtionavustusta kunnat, joissa on kaksi tai useampi saamea opiskeleva. Nykyiseen järjestelyyn koskien saamen kielen opetusta ei ehdoteta muutoksia esiopetuksen oppilaiden ja lukiokoulutuksen opiskelijoiden osalta.